

Eurooppalaiset yliopistoallianssit ja liikkuvuuksien hallinnointi

2.9.2025

Eurooppalaisia yliopistoja koskevan aloitteen päätavoitteisiin kuuluu opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuuden edistäminen ja lisääminen. Euroopan komission pitkän aikavälin tavoitteena on, että jokaisessa allianssissa vähintään 50 prosenttia opiskelijoista osallistuu joko fyysiseen, virtuaaliseen tai monimuotoiseen liikkuvuuteen hyötyäkseen kansainvälistymismahdollisuuksista, joita allianssiin kuuluvien korkeakoulujen välinen kiinteä yhteistyö tarjoaa. Samoin Euroopan komissio suosittelee vahvasti sekä akateemisen että ei-akateemisen henkilökunnan liikkuvuuden edistämistä. Tavoitteen saavuttamiseksi on kehitettävä käytäntöjä ja toimintatapoja, joilla varmistetaan, että opiskelijat, opettajat, tutkijat ja muu henkilökunta voivat liikkua ja tehdä yhteistyötä integroidusti allianssin kumppanikorkeakouluissa (European Commission, 2025). Kehittämistyötä on tehtävä myös liikkuvuuksien hallinnoinnissa mahdollisimman toimivien prosessien ja dokumentaatioiden mahdollistamiseksi.

Liikkuvuuksien monimuotoistaminen määrien ja osallisuuden lisäämiseksi

Liikkuvuustavoitteiden saavuttamiseksi allianssit luovat muun muassa yhteisiä toimenpideohjelmia tai ohjeistuksia liikkuvuusstrategioista, rakentavat yhteisiä liikkuvuuspalveluita sekä pyrkivät kehittämään liikkuvuuksiin innovatiivisia lähestymistapoja, joilla tarkoitetaan muun muassa uudenlaisia tapoja yhdistää erikestoisia ja erityyppisiä liikkuvuusmuotoja. Innovatiiviset liikkuvuusmuodot edesauttavat alliansseja myös pyrkimyksissä toteuttaa entistä inklusiivisempaa ja kestävämpää liikkuvuutta sekä nopeuttavat osaltaan liikkuvuushallinnoinnin digitalisaatiopyrkimyksiä (European Commission, 2025).

Monimuotoisuutta liikkuvuusmahdollisuuksiin tuovat myös allianssiyhteistyössä toteutettavat pienet osaamiskokonaisuudet (micro-credentials) sekä MOOC- (Massive Online Open Courses) ja COIL (Collaborative Online International Learning) –tyyppisesti toteutettavat opintotarjonnat. Allianssiin kuuluvien korkeakoulujen yhdessä tuottamat, henkilöstölle suunnatut koulutukset (Joint Staff Programmes), luovat henkilökunnan liikkuvuuksiin uusia muotoja ja mahdollisuuksia.

Liikkuvuushallinnan digitalisointi

Korkeakoulut Suomessa, muissa Euroopan maissa ja monesti jo myös Euroopan ulkopuolisissa maissa käyttävät kansainvälisten liikkuvuuksien hallintaan digitaalisia järjestelmiä – joko ulkoisen palveluntarjoajan maksullisia tai korkeakoulun itse kehittämiä järjestelmiä. Liikkujat hakevat vaihtojaksoille näissä järjestelmissä ja voivat itse syöttää omat henkilötietonsa ja hakuun vaadittavat liitteet järjestelmiin.

Euroopan komission Eurooppalainen opiskelijakortti -aloitteen (European Student Card Initiative, ESCI) tavoitteena on kansainvälisten liikkuvuusprosessien dokumentaation ja hallinnoinnin digitalisointi. Yksi keskeinen toiminto aloitteessa on Erasmus Without Paper (EWP), joka on korkeakouluille kehitetty digitaalinen ratkaisu, jonka avulla korkeakoulut voivat yhdistää liikkuvuudenhallintajärjestelmänsä ja siirtää liikkuvuuksiin liittyvää informaatiota EWP-rajapintaa hyödyntäen (European Commission, i.a.) Tällä hetkellä EWP-rajapinnassa hallinnoidaan korkeakoulujen välisiä sopimuksia sekä opiskelijoiden learning agreement-lomakkeita. Tulevaisuudessa tavoitteena on, että myös liikkuvuusjaksoille nimeämiset eli nominaatiot sekä liikkuvuusjaksojen opintosuoritusotteet liikkuvat eri liikkuvuudenhallintajärjestelmien välillä EWP-rajapintaa hyödyntäen.

Luonnollisesti myös alliansseihin kuuluvat korkeakoulut pyrkivät kehittämään kansainvälisten liikkuvuusprosessien dokumentaation ja hallinnoinnin digitalisointiaan aloitteen mukaisesti sekä edistämään ja hyödyntämään sitä allianssin sisäisessä liikkuvuuksien hallinnoinnissa niin fyysisten, monimuotoisten kuin virtuaalisten liikkuvuuksien osalta.

Liikkuvuuksien hallinnoinnin digitaaliset työkalut ovat tällä hetkellä pitkälti käytössä lähinnä pitkissä ja lyhyissä fyysisesti tai monimuotoisesti toteutuvissa opiskelijaliikkuvuuksissa. Jatkossa tarvitaan panostusta myös muiden opiskelijaliikkuvuustyyppien (esimerkiksi virtuaaliset liikkuvuudet), mutta myös lisääntyvissä määrin henkilökunnan liikkuvuuksien hallinnan digitalisointiin.

HEROES European University – allianssi ja liikkuvuus

Seinäjoen ammattikorkeakoulu (SEAMK) on osa yhdeksän korkeakoulun muodostamaa HEROES European University -allianssia, jonka tavoitteena on edistää EU-kansalaisten uusien sukupolvien lahjakkuuksien muuttamista supervoimiksi, jotka osaltaan edistävät ihmisten, yritysten ja luonnon älykästä alueellista resilienssiä. HEROES-allianssin korkeakouluissa on yhteensä noin 120 000 opiskelijaa ja 7000 henkilökunnan jäsentä (HEROES, 2024).

Kuten monien muidenkin allianssien tavoitteisiin, niin myös HEROES-allianssin tavoitteisiin (HEROES Impact Observatory, sisäinen tietolähde) kuuluu, että noin 50 % sekä opiskelijoista ja henkilökunnasta osallistuu joko virtuaaliselle, fyysiselle tai monimuotoiselle liikkuvuusjaksolle. Keskeistä tämän tavoitteen saavuttamisessa on yhteisen monimuotoisen opetustarjonnan ja niihin liittyvien laajojen liikkuvuusmahdollisuuksien luominen. Tärkeää on myös liikkuvuuksien edistämisen ja toteuttamisen tukeminen innovatiivisilla yhteisillä toimilla sekä liikkuvuushallinnan digitalisoinnin edistäminen allianssin sisällä.

Liikkuvuuksien hallinnointi HEROES-allianssissa – haasteet ja mahdollisuudet

Allianssin korkeakouluilla on yhteinen tavoite kehittää uusia ja entistä monipuolisempia ja monimuotoisempia liikkuvuusmahdollisuuksia ja motivoida sekä opiskelijoita että henkilökuntaa osallistumaan näille toteutuksille. Tämä tarkoittaa enemmän ja erilaisia mahdollisuuksia myös SEAMKin ja sen allianssikumppaneiden opiskelijoille ja henkilökunnalle kehittää kansainvälistä osaamistaan. Lisääntyvä liikkuvuustoiminta motivoi allianssin korkeakouluja tarttumaan tehokkaasti ja päämäärätietoisesti liikkuvuuksien hallinnoinnin haasteisiin mutta myös mahdollisuuksien hyödyntämiseen.

Liikkuvuuksien hallinnan digitalisoinnin haasteina voidaan allianssiyhteistyön alkuvaiheessa nähdä, että HEROES-korkeakouluilla on liikkuvuuksien hallintaan erilaisia prosesseja ja liikkuvuudenhallintajärjestelmiä. Eri korkeakoulut ovat lisäksi eri vaiheessa EWP:n käyttöönotossa eivätkä digitaaliset rajapinnat ole käytössä Euroopan ulkopuolella eli allianssin liitännäiskumppaneilla. Henkilökuntaliikkuvuuden tiedot eivät myöskään vielä liiku EWP-rajapinnan kautta.

Haasteena liikkuvuuksien kirjaamisessa ja tilastoinnissa tullee lisäksi olemaan täysin virtuaaliset liikkuvuudet (esimerkiksi MOOCit) tai virtuaaliset liikkuvuudet osana pieniä oppimiskokonaisuuksia (micro-credentials) erityisesti silloin, kun osallistuminen ja toteutuksen suorittaminen eivät edellytä rekisteröitymistä järjestävän korkeakoulun opiskelijaksi. Virtuaalisen liikkuvuuden määritelmätkin vielä puuttuvat, eli millainen pitää olla jakson kesto ja sisältö, että se voidaan tilastoida liikkuvuutena.

Lähtökohtaisesti oletuksena on, että niin sanotut allianssin perusliikkuvuudet pystytään SEAMKissa ja sen allianssikumppaneissa toteuttamaan ja hallinnoimaan aika lailla samoin kuin partnereiden keskinäiset liikkuvuudet tähänkin saakka, vaikka määrät allianssin tavoitteiden mukaisesti lisääntyisivätkin. Haasteita alkanee tulla siinä kohden, kun toteutetaan yhteisiä opintojaksoja, moduuleita tai kaksois- ja yhteistutkintoihin johtavia koulutuksia, ja täytyy selvittää mikä korkeakoulu on prosessissa lähettävä (liikkujan ”omistava”) korkeakoulu ja mikä taas vastaanottava korkeakoulu eli millä statuksella liikkuja on missäkin korkeakoulussa ja mitä tietoja hänestä kulloinkin kerätään ja kirjataan ja missä järjestelmässä.

HEROES-allianssin yhtenä tavoitteena on harmonisoida allianssin liikkuvuustoimintojen hallintoa, mikä voidaan nähdä mahdollisuutena prosessien yksinkertaistamiselle ja toisten hyvistä käytänteistä oppimiselle huomioiden kansainväliset, kansalliset ja korkeakoulukohtaiset aloitteet, tavoitteet ja linjaukset. Keväällä 2025 aloitettiinkin kartoitustyö HEROES-allianssin korkeakoulujen liikkuvuusprosesseista, käytössä olevista liikkuvuudenhallintajärjestelmistä sekä korkeakoulujen tilanteista EWP:n käyttöönotossa. Alustavaa

keskustelua on käyty myös muun muassa hakuaikojen yhtenäistämisestä tai opettajaliikkuvuuksien ”liikkuvuusikkunasta” eli opettajaliikkuvuuksien ajoittamisesta tiettyihin kohtiin lukukautta, mikä voisi helpottaa näiden liikkuvuusjaksojen suunnittelua ja apurahojen allokointia.

Allianssin korkeakoulujen yhteinen tahtotila mahdollistaa hyvien käytänteiden jakamisen sekä innovatiivistenkin toimintojen suunnittelun, kehittämisen ja testaamisen allianssin sisällä ja erilaisten toimijoiden kesken, joilla kaikilla on kuitenkin yhteinen päämäärä ja yhteisesti sovitut tavoitteet.

Marjo Arola
kansainvälisyyspäällikkö, kansainvälinen tutkinto- ja verkostoyhteistyö
Kansainvälisen opetuksen palvelut
SEAMK

Tiina Välimäki
koordinaattori, vaihtoon lähtevät opiskelijat
Kansainvälisen opetuksen palvelut
SEAMK

Lähteet

European Commission (2025). *Report on the outcomes and transformational potential of the European Universities initiative*.
https://op.europa.eu/publication-detail/-/publication/db43f6ca-da14-11ef-be2a-01aa75ed71a1

European Commission (i.a.). *About the European Student Card Initiative*. Haettu 6.6.2025.
https://erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative/about).

HEROES (2024). *Higher education for resilience-oriented and empowered societies*. Haettu 8.6.2025.
https://www.heroesuniversity.eu/